

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoCsp/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120229884
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:6120229884.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu JUDr. Zuzany Krivdovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Mgr. Márie Kašíkovej, v sporovej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: A. U., nar: XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/X, U., o zaplatenie 3 000 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 10. januára 2023, č. k. 9Csp/31/2020-182, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej voči žalobcovi nárok na ich náhradu nepriznal (výrok II.).

2. Svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie žalobcu spôsobeným neplatným vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru veriteľom zo zmluvy o splátkovom úvere, čo v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) a § 39 Občianskeho zákonníka zakladá aj neplatnosť postúpenia pohľadávky.

Dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že veriteľ zo zmluvy o splátkovom úvere č. 5118538861 zo dňa 7.9.2016 pred uzatvorením označenej zmluvy konal s odbornou starostlivosťou a v súlade s § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Konštatoval, že žalobcom predložený výpočet primárnej návratnosti (kalkuláciu ukazovateľa schopnosti splácať) vo vzťahu k úveru č. 5118538861 (č. l. 171) nepreukazuje splnenie povinnosti v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Podľa uvedenej listiny veriteľ z predmetnej zmluvy o splátkovom úvere mal zistený príjem žalovanej vo výške 460 eur mesačne. Pri výdavkoch žalovanej mal zistený výdavok na nesplatené záväzky vo výške 157,63 eur mesačne, pri výdavkoch na životné potreby žalovanej vychádzal zo sumy 198 eur mesačne. Zároveň z tohto listinného dôkazu vyplynulo, že veriteľ mal zistené, že žalovaná tvorí domácnosť s ďalšími dvoma osobami. Vo vzťahu k týmto ďalším dvom osobám skúmanie výdavkov žalovanej z uvedenej listiny - výpočtu primárnej návratnosti (kalkulácie ukazovateľa schopnosti splácať) nevyplýva. Iné dôkazy preukazujúce, že veriteľ z predmetnej zmluvy o splátkovom úvere skúmal, či žalovanej vznikajú, resp. nevznikajú výdavky i v súvislosti s týmito ďalšími členmi jej domácnosti, žalobca v spore nepredložil. Za tohto stavu bez prihliadania na skutočnosť, že žalovaná tvorí domácnosť i s ďalšími osobami a bez relevantného zisťovania a preukázania, že voči týmto osobám žalovaná nemá žiadnu povinnosť, nevznikajú jej voči týmto osobám žiadne výdavky, potom veriteľom z predmetnej zmluvy o splátkovom úvere zohľadňované výdavky u žalovanej v sume 198 eur mesačne zodpovedajúce sume životného minima na jednu osobu nemajú žiadnu výpovednú hodnotu. Mal za to, že bolo povinnosťou veriteľa, ak mal naplniť svoju povinnosť konať s odbornou starostlivosťou, vykonať v interakcii so žalovanou audit jej mesačných príjmov a výdavkov v takej miere, ktorá umožňuje prijať pravdepodobný, s istotou

hraničiaci záver, že žalovaná nie je rizikovým klientom, ale má predpoklady pre nerizikové poskytnutie úveru, skúmať aj to, či žalovaná má povinnosť vynakladať výdavky i na ďalších členov jej domácnosti, a ak áno, v akej výške a neuspokojiť sa vo vzťahu k výdavkom žalovanej iba so sumou životného minima. Preto skúmanie bonity žalovanej vyhodnotil iba ako formálne a konštatoval, že veriteľ z predmetnej zmluvy o splátkovom úvere porušil svoju povinnosť podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., čo je v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. sankcionované tým, že veriteľ nebol oprávnený požadovať od žalovanej jednorazové splatenie úveru. Z týchto dôvodov vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru z predmetnej zmluvy o splátkovom úvere listom zo dňa 23.11.2017 označeným ako Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti vyhodnotil podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. ako neplatný právny úkon, nemajúci žiadne právne účinky.

Vzhľadom k tomu, že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru ku dňu 22.11.2017 listom zo dňa 23.11.2017 vyhodnotil ako neplatné a zároveň k postúpeniu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávok č. 1056/2018/CE zo dňa 17.12.2018 malo dôjsť skôr, ako nastala konečná splatnosť úveru, ktorá bola dojednaná podľa predmetnej zmluvy o splátkovom úvere ku dňu 26.9.2020, považoval postúpenie pohľadávky za rozporné s § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Ak určitú pohľadávku nie je možné postúpiť z dôvodu, že jej postúpenie je objektívne neprípustné, t. j. zakázané, potom aj následné postúpenie je v priamom rozpore so zákonom a ako také je neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení pohľadávok, ale aj navonok voči dlžníkovi.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, navrhujúc zmenu napadnutého rozsudku tak, že jeho žalobe bude vyhovieť, alternatívne zrušenie rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Namietal názor súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého jeho právny predchodca -spoločnosť K. K., a. s. (ďalej aj ako „postupca“ alebo „veriteľ“), skúmal bonitu klienta len formálne a nie s odbornou starostlivosťou. Mal za to, že odborná starostlivosť pri posudzovaní schopnosti žalovanej splácať úver (t. j. pri posudzovaní bonity) bola zachovaná. V rámci kontraktačného procesu nedošlo k porušeniu žiadnej povinnosti postupcu, ktorú mu ukladalo vtedy platné a účinné znenie príslušných ustanovení zákona. Pri posúdení bonity žalovanej boli do úvahy vzaté všetky dostupné informácie, informácie poskytnuté žalovanou, vrátane údajov z úverového registra. Výsledkom daného posúdenia schopnosti žalovanej splácať úver bol jednoznačný záver o jej platobnej spôsobilosti/ schopnosti splácať daný úver.

Poukázal na to, že podľa čl. 2 bod 2.1. Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery K. K., a. s. (ďalej len „Produktové OP“): „Banka pred poskytnutím Úveru skúma Bonitu.“ Podľa čl. 2 bod 2.3. písm. a) Produktových OP: „Podmienky pre poskytnutie úveru sú: Dlžník predložil doklady požadované bankou, najmä doklady o bonite (napr. potvrdenie zamestnávateľa o výške príjmu, daňové priznanie, výkaz o majetku a záväzkoch) a doklady, ktoré preukazujú existenciu a hodnotu predmetu zabezpečenia.“

Postupca pred poskytnutím úveru vyhodnotil bonitu klienta - a to dopytom do úverového registra a na základe interných informácií postupcu, podľa ktorého postupca overil čistý príjem žalovanej, a to aj dopytom do Sociálnej poisťovne, pričom zároveň nezistil dôvod na zamietnutie žiadosti o spotrebiteľský úver. Takýto spôsob skúmania bonity žalovaného nemožno považovať za postup v rozpore s odbornou starostlivosťou, na čo však konajúci súd vôbec neprihliadol, a preto dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Existujúce záväzky žalovanej veriteľ overil dopytom do úverového registra, z ktorého je zrejmé, že spotrebiteľ mal dva existujúce úverové vzťahy:

- Existujúce splátky vo výške 157,63 eur

- Existujúce splátky vo výške 37 eur, vtedy s aktuálnym zostatkom vo výške 1 067 eur, pričom účelom poskytnutého úveru bolo aj vyplatenie tohto záväzku. Nakoľko úverom, ktorý je predmetom tohto konania, bol v zmysle čl. II ods. 1 Zmluvy o úvere vyplatený záväzok, vtedy s aktuálnym zostatkom 1 067 eur, veriteľ počítal pri posudzovaní bonity s mesačným úverovým zaťažením vo výške 157,63 eur, nakoľko tento úver bol jediným existujúcim úverom, ktorý naďalej existoval po poskytnutí úveru.

Žalovaná pred poskytnutím úveru deklarovala príjem vo výške 460 eur, ktorý postupca na základe interného postupu overil a výsledkom overenia príjmu bol jednoznačný záver o dostatočnom vymeriavacom základe spotrebiteľa a zamestnanie u zamestnávateľa. V rámci nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb bral veriteľ do úvahy životné minimum žalovanej. Životné minimum na členov domácnosti brané do úvahy pri výpočte limitu ukazovateľa schopnosti splácať ku dňu poskytnutia úveru bolo 198 eur.

Ani v súčasnosti, po niekoľkonásobnom sprísnení podmienok poskytovania úverov, nie sú povinní žiadať preukazovanie konkrétnych mesačných nákladov (napríklad faktúrami za telefón, bývanie a pod.).

Uvedené nie je realizované jednak z dôvodu zachovania transparentnosti - inak by žiadateľovi o úver postačovalo zatajiť existujúce výdavky na zlepšenie svojej platobnej kapacity a jednak z dôvodu relatívne častých zmien týchto nákladov v čase. Uplatňovanie paušálnych výdavkov, ktoré nie sú nižšie ako životné minimum na žiadateľa o úver, v rámci overovania platobnej kapacity spĺňa predpoklady postupu s odbornou starostlivosťou.

Výpočet disponibilného zostatku z príjmu bol realizovaný nasledovne:

460 eur (príjem) - 157,63 eur (existujúce záväzky) - 198 eur (životné minimum) = 104,37 eur. Disponibilný zostatok je vyšší ako splátka schvaľovaného úveru (v predloženom výstupe je uvedená mesačná splátka bez poistenia vo výške 94,21 eur, nakoľko poistenie sa pri uzatváraní Zmluvy o úvere nevyžadovalo). Okrem uvedeného výpočtu postupca pri zisťovaní schopnosti splácania úveru spotrebiteľom využíva aj druhý typ výpočtu, prostredníctvom ktorého sa zisťuje maximálna mesačná splátka stanovená metódou percenta z príjmov. Podľa vyššie uvedeného výpočtu je maximálna mesačná splátka v predmetnej veci stanovená na sumu vo výške 95,37 eur. Splátka stanovená v Zmluve o úvere bola vo výške 94,21 eur bez poistenia. Z uvedeného vyplýva, že mesačná splátka dohodnutá v Zmluve o úvere je nižšia ako maximálna prípustná výška mesačnej splátky podľa vyššie uvedeného výpočtu a postupca bol tak oprávnený poskytnúť žalovanému úver, nakoľko pri skúmaní bonity žalovaného postupoval riadne a s odbornou starostlivosťou.

Poukázal na to, že zákon č. 129/2010 Z. z. ukladá povinnosti aj spotrebiteľovi, a to aj v súvislosti s poskytnutím údajov o jeho schopnosti splácať spotrebiteľský úver, a to konkrétne v ust. § 7 ods. 2 zákon č. 129/2010 Z. z., podľa ktorého „Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.“

Súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy aj s ohľadom na určité špekulácie, že dodávateľ musí okrem iného vykonať audit mesačných príjmov a výdavkov spotrebiteľa, čo považuje za spôsob vybočujúci, resp. výrazne prekračujúci rámec zákona. Zákon totiž jednoznačne upravuje, aké parametre platobnej schopnosti spotrebiteľa je dodávateľ povinný skúmať, a ako ich neskúmanie sankcionuje. Pokiaľ však súd arbitrálne a jednostranne dopĺňa podmienky o také, ktoré zákon neuvádza, takýto postup nemá podľa jeho názoru oporu v zákone, ani v základných princípoch spravodlivého procesu a dochádza tak zo strany súdu jednak k nesprávnemu právnemu posúdeniu, ale aj k neprimerane extenzívnemu výkladu zákona. Poukázal na to, že i keď viaceré osoby bývajú spolu v jednej domácnosti, spravidla to neznamená, že spotrebiteľ má automaticky ku nim vyživovaciu povinnosť, a teda že výdavky na nich musia byť zahrnuté do výpočtu schopnosti splácania úveru spotrebiteľom. Uviedol, že ak by pôvodný veriteľ bonitu klienta overoval nedostatočne, išiel by tým sám proti sebe, nakoľko by sa nechcene vystavil riziku platobnej neschopnosti žiadateľa o úver, nad čím sa súd v rámci svojho právneho posúdenia v týchto intenciách ani nezamýšľal. V tejto súvislosti poukázal na aktuálnu rozhodovaciu prax tuzemských krajských súdov (uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/19/2021 z 25.11.2021, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/233/2019 z 11.6.2020).

Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia považoval za arbitrálne a nepreskúmateľné nakoľko vo svojom odôvodnení nezohľadňuje ustanovenie zmysle vyššie citovaného § 7 ods. 2 zákon č. 129/2010 Z. z., ale naopak sankcionuje len veriteľa, čím poskytuje neprimeranú ochranu žalovanej. V súvislosti s uvedeným poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10CoCsp/20/2021 z 13.9.2022.

V ďalšom poukázal na to, že žalovaná nespochybnila skúmanie jej bonity s odbornou starostlivosťou, na ani jedno zo súdnych pojednávaní sa nedostavila, svoju neúčast' žiadnym spôsobom neospravedlnila, k veci sa nijako písomne nevyjadrila, ani nepredložila žiadne nové dôkazy - t. j. bola absolútne pasívna. S poukazom na ustanovenie § 151 ods. 1 CSP uviedol, že jeho skutkové tvrdenia neboli počas celého konania protistranou žiadnym spôsobom popreté. Pokiaľ súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uvádzal rôzne tvrdenia, ktorými spochybňoval jeho tvrdenia, že jeho právny predchodca bonitu žalovanej overoval postupom vyžadovaným zákonom, takéto úvahy súdu považuje za ničím nepodložené, neopodstatnené a tendenčné špekulácie, ktorými mu súd znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. I napriek tomu, že skúmanie bonity s odbornou starostlivosťou pred poskytnutím úveru nebolo zo strany žalovanej žiadnym spôsobom v konaní spochybnené, súd skúmanie bonity žalovanej z vlastnej iniciatívy spochybnil a pojednávanie, ktoré sa konalo dňa 8.11.2022 odročil a vyzval ho, aby v lehote do 15 dní od doručenia opisu zápisnice predložil súdu dôkazy ku konaniu postupca s odbornou starostlivosťou pri poskytnutí úveru. Na výzvu súdu zaslal vyjadrenie, v ktorom riadne preukázal, že postupca pred poskytnutím úveru žalovanej pri skúmaní jej schopnosti splácať úveru postupoval s odbornou starostlivosťou presne tak,

ako mu to kladie za povinnosť ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Citujúc komentár k Civilnému sporovému poriadku (C. H. Beck, Števíček et al. 2016., 1540 s. ISBN 978-80-7400-629-6, str. 573) k ustanoveniu § 151 ods. 1 CSP uviedol, že nakoľko žalovaná bola v celom konaní pred súdom prvej inštancie pasívnou stranou sporu, nemožno hovoriť o akomkoľvek účinnom popretí a je potrebné sa zamerať na faktický stav, t. j. že žalovaná sa k žalobcom tvrdenej skutočnosti vôbec nevyjadřila, v dôsledku čoho je potrebné považovať jeho skutkové tvrdenia ohľadom skúmania bonity žalovanej s odbornou starostlivosťou za nesporné. Otázka skúmania bonity je otázkou skutkovou, pričom v konaní tvrdil a tvrdí, že právny predchodca žalobcu postupoval v súlade so zákonom a bonity žalovaného náležite skúmal. Uvedený právny názor je zároveň v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít (uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 23CoCsp/3/2022 z 27.5.2022, uznesenie Krajského súdu v Trenčine, sp. zn. 8Cob/82/2021 z 28.4.2022, uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11CoCsp/4/2021 z 28.2.2022).

V danom prípade okresný súd favorizoval žalovanú, keď jej poskytol ochranu spočívajúcu až v popieraní jeho skutkových tvrdení, čím prekročil svoje právomoci a porušil základnú zásadu nezávislosti a nestrannosti súdu vyjadrenú v čl. 1 CSP tým, že aktívne, namiesto strany sporu rozporoval jeho skutkové tvrdenia, v súvislosti s čím poukázal na závery uvedené v uznesení Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11CoCsp/43/2020 z 27.5.2020.

4. Žalovaná nevyužila svoje právo vyjadriť sa k odvolaniu žalobcu.

5. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas sporová strana proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal napadnutý rozsudok v intenciách § 379 a § 380 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b/ CSP, § 391 CSP).

6. Z obsahu spisu je zrejmé, že tvrdenia žalobcu, týkajúce sa skúmania bonity žalovanej s odbornou starostlivosťou, žalovaná žiadnym spôsobom nerozporovala. Konštatovanie súdu prvej inštancie o neplatnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru zo spotrebiteľskej zmluvy a následne i neplatnosti postúpenia predmetnej pohľadávky z tohto dôvodu tak nemalo oporu v zistenom skutkovom stave, založenom na základe prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany (§ 149 CSP). Zásadne platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovanej strany (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/181/2016). Žalobca preto dôvodne v odvolaní namieta záver súdu prvej inštancie o neplatnosti zosplatnenia predmetného úveru a následne i neplatnosti postúpenia žalovanej pohľadávky z dôvodu porušenia zákonnej povinnosti právneho predchodcu žalobcu postupovať pri skúmaní bonity klienta s odbornou starostlivosťou, nakoľko je zrejmé, že právny predchodca žalobcu svoju povinnosť skúmať bonitu žalovanej neodignoroval. Žalobca správne v odvolaní poukázal na potrebu brať do úvahy vyjadrenia obidvoch strán sporu a pokiaľ existuje tvrdenie jednej strany, ktoré nebolo spochybnené druhou stranou, ani obsahom spisu, súd prvej inštancie má takéto tvrdenie považovať za nesporné, pričom ak dospeje k záveru, že tvrdenie je pochybné, môže požiadať strany o ďalšie skutkové tvrdenia a vysvetlenia podľa § 150 ods. 2 CSP, čo sa javí ako vhodné riešenie zohľadňujúce v rozumnej miere prejednací princíp s princípom materiálneho a civilného procesu.

7. Odvolací súd poukazuje na to, že podľa novej právnej úpravy (CSP), súd môže zásadne vykonať iba tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu. Proces dokazovania je teda v novej právnej úprave vybudovaný výlučne na princípe prejednacím, princípe kontradiktórnosti konania, ako aj koncentračnej zásade. Súd má obmedzenú dôkaznú iniciatívu a táto sa v novej právnej úprave presúva na procesné strany. Výnimočne však súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré strany nenavrhli, ak je to potrebné pre rozhodnutie vo veci, čo je možné, okrem iného aj v spotrebiteľských sporoch. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz, pričom takýto postup je odôvodnený zvýšenou mierou ingerencie súdu ako orgánu ochrany práva do spotrebiteľských právnych vzťahov. Súd sa tak nebude spoliehať v plnej miere na splnenie si dôkaznej povinnosti spotrebiteľa, ale môže prevziať dôkaznú iniciatívu sám.

8. Podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať za správny spôsob, akým súd prvej inštancie hodnotil rozhodujúce tvrdenia žalobcu a dôkazy ním predložené. Podľa názoru odvolacieho súdu v tomto postupe prvoinštančný súd pochybil už v tom, že bez akejkoľvek procesnej nevyhnutnosti vyvolanej či už popretím skutkových tvrdení žalobcu, namietaním existencie alebo obsahu ním predložených

listinných dôkazov, alebo uplatnením prípadných iných prostriedkov procesnej obrany žalovanou, a teda z vlastnej iniciatívy, spochybnil rozhodujúce tvrdenia žalobcu. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie aj za stavu zrejmej nespornosti žalobcom prezentovaných skutočností, ktoré navyše preukazoval listinnými dôkazmi, pristúpil k preskúmaniu tvrdení a k hodnoteniu žalobcom predložených dôkazov v rozsahu zrejme presahujúcom obvyklú pozornosť preto, že žalovaný ako spotrebiteľ v spore požíval ochranu slabšej strany. Neuvedomil si však pritom dostatočne razantne, jednak že ani procesné ohľady, ktorých sa spotrebiteľovi v sporovom konaní dostáva (§ 290 a nasl. CSP), neznamenajú úplné vylúčenie základných atribútov kontradiktórneho konania, medzi inými tiež následku nepopretia skutkových tvrdení žalobcu, ktorým je nastúpenie domnienky ich nespornosti (151 ods. 1 CSP), a jednak že procesná ochrana spotrebiteľa musí nadväzovať na podstatu spotrebiteľského hmotného práva, ktorým je ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami a závadnými výrobkami. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že by súd prvej inštancie v obsahu úverového vzťahu vzhliadol niektorý z týchto objektov spotrebiteľskej ochrany, pričom ani odvolací súd nezistil, že by v danom prípade ochrana spotrebiteľa opodstatňovala potrebu dokazovania nesporných skutočností. Treba mať na zreteli, že aj v spotrebiteľských sporoch musí rozhodnutie súdu smerovať k spravodlivému a vyváženému usporiadaniu pomerov strán tak, aby sa spotrebiteľovi v okolnostiach prípadu dostalo primeranej spotrebiteľskej ochrany za súčasného rešpektovania poctivo nadobudnutých práv dodávateľa. Na daný prípad súd prvej inštancie bezpochyby opomenul nazerať takouto optikou spravodlivosti, navyše vo svojich úvahách nereflektoval, že spotrebiteľskú ochranu vo forme procesnej pomoci poskytol žalovanej za situácie, keď sa javí, že svoj úverový záväzok zrejme nikdy riadne neplnila. Niet pochyb, že aj takému spotrebiteľovi prináleží ochrana pred hrubou nerovnováhou v právnom postavení voči dodávateľovi, je však nutné mať na zreteli, že pokiaľ ju za takýchto okolností súd poskytne, v záujme spravodlivosti by tak mal urobiť s rešpektom k nosným princípom sporového konania a zvlášť na podklade presvedčivých dôvodov. Odvolací súd v tejto spojitosti pripomína, že Súdny dvor európskej únie vo svojom rozhodnutí vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s., proti Kláre Biróovej naznačil, že aj ochrana spotrebiteľa musí mať rozumnú mieru, a že aj Ústavný súd SR je vo svojej judikatúre kritický k bezbrehej ochrane spotrebiteľa. Medzi inými vo svojom náleze sp. zn. Pl. ÚS 11/2016 zo 7. februára 2018 ústavný súd dospel k záveru, že „pri ustanovovaní zákonných podmienok ochrany spotrebiteľa, dlžníka, je nutné dbať na vyváženosť právnej úpravy z hľadiska jednotlivých ústavných štandardov vrátane princípu právneho štátu. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty.“ V označenom náleze Ústavný súd SR tiež konštatoval, že v sporovom konaní je pozícia sudcu ako vyhľadávača dôkazov len v prospech jednej strany, neprirodzená.

9. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie založil na tom, že právny predchodca žalobcu neskúmal bonitu žalovanej pri poskytnutí úveru, tak ako to má na mysli § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., tým, že v prípade nepreukázania splnenia tejto povinnosti okresný súd aplikoval ustanovenie § 17 ods. 1 cit. zákona. Samotná skutočnosť, že ide bezpochyby o spotrebiteľský spor neumožňuje súdu prvej inštancie bezbreho opomenúť sudcovskú a zákonnú koncentráciu v zmysle § 296 CSP, t. j. § 153 a § 154 CSP. Žalobca na základe výzvy súdu predložil doklad o skúmaní bonity žalovanej - výpočet primárnej návratnosti (kalkuláciu ukazovateľa schopnosti splácať, č. I. 171 spisu). Súd nemôže ani v spotrebiteľskom spore nahrádzať procesnú aktivitu strán v celom rozsahu, keď žalovaná nenavrhol vykonať dôkaz za účelom preukázania, že právny predchodca žalobcu neskúmal jej bonitu. Možno preto prisvedčiť odvolateľovi, že súd prvej inštancie nepostupoval správne a neriadil sa ustanoveniami § 150, § 151 CSP, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie nepredvídateľné a prekvapivé. Odvolací súd súhlasí, že je potrebné poskytnúť vyššiu ochranu spotrebiteľovi ako dodávateľovi, avšak len pred hrubou nerovnováhou v právnom postavení voči dodávateľovi a pokiaľ ju súd poskytne, musí tak urobiť v súlade so základnými princípmi sporového konania a zvlášť na základe dôkazov.

10. Povinnosti spojené s odbornou starostlivosťou vo vzťahu k schopnosti spotrebiteľa splácať úver sú uvedené v ustanovení § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. (v znení platnom a účinnom v čase uzavretia predmetnej spotrebiteľskej zmluvy) a ukladajú veriteľovi (v danom prípade právnemu predchodcovi žalobcu) vziať do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. I keď predmetné zákonné ustanovenie uvádza parametre skúmania platobnej schopnosti spotrebiteľa demonštratívny spôsobom (doba, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výška spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru), nemožno toto ustanovenie vykladať tak extenzívne, ako

to v súdnej veci učinil súd prvej inštancie, keď na splnenie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou požadoval vykonanie auditu mesačných príjmov a výdavkov v nadväznosti na skúmanie toho, či žalovaná má povinnosť vynakladať výdavky i na ďalších členov jej domácnosti, a ak áno, v akej výške. Odvolací súd zdôrazňuje, že dodávateľ nie je policajný orgán, t. j. jeho možnosti skúmania bonity spotrebiteľa sú limitované (o. i. aj zákonom o ochrane osobných údajov) a musí prioritne vychádzať z údajov, ktoré mu poskytol spotrebiteľ v žiadosti o úver. Veriteľ nemá zákonné oprávnenie požadovať od spotrebiteľa preukazovanie konkrétnych mesačných výdavkov (či už faktúrami alebo inak), ani v rámci kontraktačného procesu smerujúceho k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy zisťovať, s akými osobami žije v spoločnej domácnosti. Treba dodať, že údaje o osobnom stave, vyživovacích povinnostiach a výške výdavkov uvádzajú samotní žiadatelia o úver a veriteľ má obmedzené možnosti z vlastných zdrojov tieto preverovať. Odvolací súd uvádza, že primárne žiadateľ o úver (spotrebiteľ) je povinný poskytnúť pravdivé a relevantné údaje vo svojej žiadosti o poskytnutie úveru. Bola to v prvom rade samotná žalobkyňa, ktorá mala uvážiť, či je v jej možnostiach z jej príjmu úver splácať. Aj v nadväznosti na uvedené odvolací súd nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že výpočet primárnej návratnosti (kalkuláciu ukazovateľa schopnosti splácať) vo vzťahu k úveru č. 5118538861 (čl. 171), ktorý predložil žalobca, nepreukazuje splnenie povinnosti v zmysle citovaného § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. - t. j. splnenie povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Podľa názoru odvolacieho súdu výpočet primárnej návratnosti (kalkulácia ukazovateľa schopnosti splácať) preverovanie bonity žalovanej zo strany právneho predchodcu žalobcu potvrdzuje. Samotné preverovanie bonity dlžníka - žalovanej je špecifikované na č. I. 169 p. v. v podaní žalobcu. Za týchto okolností možno mať za preukázané splnenie povinnosti právneho predchodcu žalobcu pri poskytnutí predmetného úveru v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení platnom a účinnom v čase uzavretia predmetnej spotrebiteľskej zmluvy (t. j. k 7.9.2016).

11. Vychádzajúc zo všetkých vyššie uvedených skutočností odvolaciemu súdu neostala iná možnosť, ako rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zmenu.

12. V ďalšom konaní súd prvej inštancie prejedná vec, dôsledne sa vysporiada aj s prípadnými relevantnými námietkami sporových strán a znova rozhodne o pôvodnej žalobe. Svoje rozhodnutie riadne odôvodní podľa kritérií uvedených v ust. § 220 CSP. Špecifická procesnoprávna regulácia rozhodovania spotrebiteľských sporov umožňuje súdu prvej inštancie vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 295 CSP), a to v intenciách vyššie vyslovených právnych záverov. Dokazovanie bude potrebné zamerať v prvom rade na to, či v posudzovanom prípade došlo k platnému zosplatneniu (vyhláseniu mimoriadnej splatnosti) žalovanej pohľadávky žalobcom, a to v zmysle relevantných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 53 ods. 9, § 565, § 37 ods. 1). Až po kladnom vyhodnotení platnosti tohto právneho úkonu, bude potrebné ďalšie dokazovanie zamerať na skúmanie prijateľnosti zmluvných podmienok predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

13. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolať musíme byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolať fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolať právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolať v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolať rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)